

SCHIMMENSPEL

Eeuwen geleden werden in China en Zuid-Oost Azië figuren uit gedroogde huiden gesneden en aan stokjes bevestigd. Ze werden in beweging gebracht voor een publiek dat enkel hun schaduw zag, geprojecteerd op een doek. De figuren waren in sommige regio's vol en donker, elders kunstig geperforeerd of transparant en kleurrijk als een glasraam in de zon. De essentie van het schimmenspel lag doorgaans in de voorstelling van het 'andere': de wereld van dode zielen, van goden, demonen en helden.

Later reisde het Aziatische schimmenspel naar het Westen en voegde zich naar nieuwe contexten. In Turkse en later Griekse gebieden werd de boerse satire van de Karagöz/Karaghiosis-figuur populair tijdens de Ottomaanse heerschappij. Als exotische 'andere' veroverde het schimmenspel in de achttiende eeuw ook West-Europa. Een Frans Théâtre des Ombres chinoises speelde meermaals aan het hof in Parijs, met een repertoire van sprookjes, Griekse mythen en zedenlessen. En aan het einde van de negentiende eeuw evoceerde het cabaret Le Chat Noir er zelfs de napoleontische veldslagen ...

Het schimmenspel ondervond sterke concurrentie van ander vermaak. Maar het herwon telkens de belangstelling door grenzen met naburige disciplines te slopen. Ook in de twintigste eeuw bleef het overeind. In het interbellum bijvoorbeeld maakte Lotte Reiniger animatiefilms met silhouetten. Vanaf de jaren zeventig gingen choreografen en toneelregisseurs experimenteren met 'lichaamsschaduwen'. Sterkere halogeenlampen lieten immers toe om scherpere schaduwen en profielen te projecteren. Ook gebruiksvoorwerpen namen plots vele gedaanten aan. Wat dacht je van een winkelkar als gevangenis? Of een gekleurde fles als beginpunt voor een wervelende kaleidoscoop?

Schimmenspel is slechts één van de theatrale middelen die hedendaagse gezelschappen inzetten. Sommigen brouwen er een fantasierijk universum mee, anderen zoeken aansluiting bij de existentiële emoties die schaduwen oorspronkelijk opriepen in een niet-westerse context. Allemaal menen ze een krachtig en relevant verhaal te kunnen vertellen in het heden, over grenzen heen.

THEMA

Muziek en podiumkunsten

TREFWOORD

#theater